

Kooskõlastusringil esitatud märkuste ja ettepanekutega arvestamise/mittearvestamise tabel

Nr	Märkuse esitaja	Kooskõlastamise tulemus, märkused ja ettepanekud	Märkuste ja ettepanekute arvestamine ja arvestamata jätmise põhjendus
1	Riigi Infosüsteemi Amet	<p>Riigi Infosüsteemi Amet kooskõlastas eelnõu järgmise märkusega:</p> <p>„Eelnõu seletuskirja punkti 2.2.4. järgi on määruse eelnõu paragrahvi 1 punktid 4–6 ajendatud Andmekaitse Inspeksiooni ja Riigi Infosüsteemi Ameti poolt esitatud märkustest andmekoosseisu detailsusele maksukohustuslaste registri põhimääruses kontrollikeskkonna rakenduse (KOKE), rahaliste ja mitterahaliste kohustuste eel- ja järelteavituse rakenduse (IRIS) ning sularahamakse registreerimise ja kaardimakse teostamise rakenduse (MTA KASSA) RIHA-s registreerimise protsessis.</p> <p>Oleme samale asjaolule juhtinud Maksu- ja Tolliameti tähelepanu füüsilise isiku tuludeklaratsioonide ametnikukeskse rakenduse (APEX-TTK) RIHAs registreerimisel. Nimelt maksukohustuslaste registri põhimääruse § 20 lõige 2 ei sisalda detailset loetelu rakenduses töödeldavatest andmetest, vaid üksnes kirjeldust mille kohta andmed rakendusse kantakse.</p> <p>Sellest tulenevalt palume eelnõud täiendada APEX-TTK andmekoosseisu korrigeeriva sättega.“</p>	<p>ARVESTATUD</p> <p>Eelnõu §-i 1 on nüüd täiendatud uue punktiga 3, mis sätestab füüsilise isiku tuludeklaratsioonide ametnikukeskses rakenduses (APEX-TTK) töödeldavate andmete koosseisu.</p>
2	Andmekaitse Inspeksioon	<p>Andmekaitse Inspeksioon kooskõlastas eelnõu järgmiste märkustega:</p>	
		<p>„1. Esmalt peame vajalikuks rõhutada, et igasugune isikuandmete töötlemine (sh säilitamine) riivab põhiseaduse §-s 26 sätestatud õigust eraelu puutumatusele. Põhiseaduse § 11 järgi tohib õigusi ja vabadusi piirata üksnes kooskõlas põhiseadusega. See aga tähendab, et niisugune piirang peab olema kooskõlas põhiseaduse § 3 esimese lausega, mille kohaselt teostatakse riigivõimu üksnes põhiseaduse ja sellega kooskõlas olevate seadusete alusel. Selle põhimõtte järgi peab põhiõigusi puudutavates küsimustes kõik olulised otsused langetama seadusandja. Riigikogu võib täidesaatvat võimu volitada reguleerima üksnes vähemintensiivseid põhiõiguste piiranguid. Sealjuures peab seaduses sisalduv volitusnorm olema täpne, selge ja vastavuses piirangu intensiivsusega. See aga tähendab, et ka kõik andmekogu puudutavad olulised küsimused, milleks kindlasti on andmekogu pidamise eesmärk, töödeldavate isikuandmete liigid, andmete säilitamise tähtajad (vähemalt maksimaalne säilitustähtaeg), peavad olema reguleeritud seaduse tasandil. Kehtiv maksukorralduse seaduses (MKS) olev volitusnorm kõiki andmekogu pidamist puudutavaid olulisi küsimusi ei sisalda (nt puuduvad andmete säilitamise tähtajad).</p> <p>Siinjuures juhime tähelepanu sellele, et maksukohustuslaste registri (MKR) põhimääruse § 63 lõige 4 näeb ette, et andmekogusse kogutud andmed hävitatakse nende säilitamise tähtaja möödumisele järgneva kalendriaasta jooksul. Siinkohal on seaduse volitusnormis andmete säilitamise maksimaalse tähtaja kehtestamisel oluline silmas pidada, et kui andmete maksimaalne säilitustähtaeg on näiteks kolm kalendriaastat alates andmete registrisse kandmisest ja need tuleb hävitada järgneva kalendriaasta jooksul, siis ei saa volitusnormis olev andmete säilitamise maksimaalne tähtaeg olla kolm aastat. Andmete hävitamata jätmine kohe pärast tähtaja saabumist tähendab nende edasist töötlemist, kuid seda siis juba ilma õigusliku aluseta.“</p>	<p>VÕTAME TEADMISEKS</p> <p>Täname, kuid kuna märkuse elluviimine eeldab seadusemuudatust, siis ei ole Rahandusministeeriumil võimalik seda käesoleva eelnõu menetlemise raames lahendada. Võtame märkuse teadmiseks ja analüüsimе, kuidas seda lahendada.</p>
		<p>„2. Samuti märgime, et AvTS § 43⁵ lõike 1 järgi tuleb andmekogu põhimääruses sätestada muu hulgas andmekogusse andmete andjad. Andmekogude juhendis (lk 13–14) on toodud loetelu andmekogu pidamise olulistest küsimustest, mida tuleks põhimäärusega reguleerida. Üheks oluliseks küsimuseks on andmete allikad ehk millistest andmekogudest või kelle käest (millistelt andmeandjatelt) andmeid saadakse. Seeläbi määratakse tegelikult kindlaks ka see, millised on andmekogu unikaalsed põhiantmed. Nimelt keelab AvTS § 43³ lõige 2 asutada ühtede ja samade andmete kogumiseks eraldi andmekogusid, mis tähendab, et kui samu andmeid kogutakse juba mõnda teise andmekogusse põhiantmetena, siis tuleks kasutada seal olevaid andmeid ja mitte neid isikutelt uuesti koguda.</p>	<p>VÕTAME TEADMISEKS</p> <p>Täname, kuid märgime, et märkus ei ole otseselt seotud käesoleva eelnõuga, vaid on laiem kommentaar MKR põhimäärusele kui õigusaktile. Ajaliste piirangute tõttu ei ole kahjuks võimalik käesoleva eelnõu raames lahendada suuremaid eelnõuga mitteseotud küsimusi.</p>

		<p>MKR põhimääruse § 58 lõige 1 loetleb MKR andmeallikad, milleks muu hulgas on ka teised riigi infosüsteemi kuuluvad andmekogud, ning kust sama paragrahvi lõike 2 järgi laekuvad andmed ka MKR isikuandmeid sisaldavasse üldandmete andmestikku. Samas ei nähtu põhimäärusest, millistest konkreetsetest andmekogudest MKR andmeid saab ning milliseid andmeid. Selles osas vajab põhimäärus kindlasti täiendamist.“</p>	<p>Võtame siiski Andmekaitse Inspektsiooni märkuse teadmiseks ja analüüsim, kuidas ja millal sellega edasi liikuda.</p>
		<p>„3. MKS § 17 lõike 3 järgi on MKR vastutavaks töötlejaks Maksu- ja Tolliamet. Andmekogu volitatud töötlejaid puudutavad sama paragrahvi kaks lõiget – lõiked 3¹ ja 3², millest esimese järgi on rahaliste kohustuste üle arvestuse pidamisel ja nende täitmise korraldamisel andmekogu volitatud töötlejaks Riigi Tugiteenuste Keskus, kohus ja prokuratuur ning teise lõike järgi määratakse registri volitatud töötlejad põhimääruses.</p> <p>MKR põhimääruse § 72 lõike 2 järgi on registri volitatud töötlejaks asutus või isik, kellel on seadusest tulenev alus andmetele juurdepääsuks ning kellega Maksu- ja Tolliamet on sõlminud lepingu andmete töötlemiseks.</p> <p>AvTS § 43⁴ lõike 1 järgi on andmekogul vastutav töötleja (haldaja), kes korraldab andmekogu kasutusele võtmist, teenuste ja andmete haldamist ning vastutab andmekogu haldamise seaduslikkuse ja andmekogu arendamise eest. Sama paragrahvi lõige 2 annab andmekogu vastutavale töötlejale õiguse volitada edasi andmete töötlemist ja andmekogu majutamist teisele riigi- või kohaliku omavalitsuse asutusele, avalik-õiguslikule juriidilisele isikule või hanke- või halduslepingu alusel eraõiguslikule isikule vastutava töötleja poolt ettenähtud ulatuses. Seega AvTS-st tulenevalt peab igal andmekogul olema vastutav töötleja ehk haldaja, kes korraldab andmekogu kasutusele võtmist, teenuste ja andmete haldamist ning vastutab andmekogu haldamise seaduslikkuse ja andmekogu arendamise eest.</p> <p>Seoses andmekogu volitatud töötlejatega on inspektsioon andmekogude juhendis (lk 13) selgitanud, et andmekogu volitatud töötleja võib olla nii vastutava töötleja kontrolli all tegutsev andmekogu igapäevane haldaja kui ka teenuste osutaja (nt andmekogu majutaja või arendaja). Et aga tööjaotus ja vastutus andmekogu töötlejate vahel oleks selge, on mõistlik vastavalt tegelikule tööjaotusele kirjeldada, kes mida teeb (nt kes haldab kasutajaõigusi, kes vastab päringutele, kes andmekogu arendab ja rahastab jne).</p> <p>MKR vastutava ja volitatud töötleja tööjaotus on toodud põhimääruse §-s 73, mille lõige 2 loetleb volitatud töötleja ülesanded, milleks muu hulgas on andmekogu hooldamine ja majutamine, intsidentide käsitlemine ja lahendamine, andmete säilitamise korraldamine ja varukoopiate tegemine ehk kokkuvõtvalt võiks öelda, et tegemist on pigem andmekogu majutaja ülesannetega. Ilmselt ei täida aga neid ülesandeid MKS §-s 17 loetletud muud volitatud töötlejad – Riigi Tugiteenuste Keskus, kohus ja prokuratuur, mistõttu ei ole tegelikult ka selge, millist osa need volitatud töötlejad andmekogu pidamisel on kohustatud täitma.</p> <p>Küll aga võivad eelnimetatud asutused koos andmekogu vastutava töötlejaga olla isikuandmete töötlemisel kaasvastutavad töötlejad. Andmekaitse Inspektsioon on varasemalt andmekogudega seoses juhtinud tähelepanu sellel, et andmekogude puhul tuleb eristada isikuandmete töötlemise vastutavat ja volitatud töötlejat ning andmekogu vastutavat töötlejat ja volitatud töötlejat, sh nende rollidega seotud kohustusi. Kui andmekogu vastutava töötleja ülesanded on seotud andmekogu pidamisega, siis IKÜM näeb isikuandmete (kaas)vastavale töötlejale ette mitmeid kohustusi just seoses 3 (3) isikuandmete töötlemisega. IKÜM artikkel 28 lõige 1 näeb ette, et kui kaks või enam vastutavat töötlejat määravad ühiselt (või on seda nende eest teinud ametlikult juba seadusandja) kindlaks isikuandmete töötlemise eesmärgid ja vahendid, siis on nad isikuandmete töötlemisel kaasvastutavad töötlejad.</p> <p>Kaasvastutavate töötlejate vastutuse määramisel isikuandmete töötlemisel tuleb eelkõige arvesse võtta andmesubjektide õiguste kasutamist ja teabe andmise kohustusi. Lisaks peaks vastutuse jaotus hõlmama muid vastutava töötleja kohustusi, näiteks seoses üldiste andmekaitsepõhimõtete, õigusliku aluse, turvameetmete, andmetega seotud rikkumisest teatamise kohustuse, andmekaitse mõjuhinnangute, volitatud töötlejate kasutamise, kolmandate riikide andmete edastamise ning andmesubjektide ja järelevalveasutusega suhtlemisega. Kuigi IKÜM kaasvastutavate töötlejate vahelise kokkuleppe õiguslikku vormi ei täpsusta, soovitab Euroopa Andmekaitse Nõukogu õiguskindluse huvides ning läbipaistvuse ja vastutuse tagamiseks sellise kokkuleppe sõlmida siduva dokumendina, näiteks lepingu või muu liidu või liikmesriigi õiguse kohase õiguslikult siduva aktina, millele vastutavad töötlejad on allutatud.</p>	<p>VÕTAME TEADMISEKS</p> <p>Täname, kuid märgime, et märkus ei ole otseselt seotud käesoleva eelnõuga, vaid on laiem kommentaar MKR põhimäärusele kui õigusaktile. Ajaliste piirangute tõttu ei ole kahjuks võimalik käesoleva eelnõu raames lahendada suuremaid eelnõuga mitteseotud küsimusi.</p> <p>Võtame siiski Andmekaitse Inspektsiooni märkuse teadmiseks ja analüüsim, kuidas ja millal sellega edasi liikuda.</p>

		Eelnevaga seoses tuleks andmekogu põhimääruses välja tuua vastutava ja volitatud töötleja ülesanded ja kohustused seoses andmekogu pidamisega ning määrata rollid ning tuua välja kohustused, mis puudutavad andmekogus isikuandmete töötlemist.“	
3	Justiits- ja Digiministeerium	Justiits- ja Digiministeerium kooskõlastas eelnõu järgmiste märkustega:	
		„1. Maksukohustuslaste register (edaspidi ka andmekogu) on asutatud maksukorralduse seaduse (MKS) §-ga 17 ning registri põhimäärus on kehtestatud MKS § 17 lõike 1 alusel. Juhime tähelepanu, et seaduse tasandi regulatsiooni ette nägemisega on register juba asutatud, seega ei saa asutamist enam edasi delegeerida. Eelnevast tulenevalt palume sätestest välja jätta sõnad „asutab ja selle“.“	VÕTAME TEADMISEKS Täname, kuid kuna märkuse elluviimine eeldab seadusemuudatust, siis ei ole Rahandusministeeriumil võimalik seda käesoleva eelnõu menetlemise raames lahendada. Võtame märkuse teadmiseks ja analüüsi, kuidas seda lahendada.
		<p>„2. MKS § 17 lg-ga 2 nähakse ette, kelle andmeid registris töödeldakse. Muu hulgas sisaldab nimetatud loetelu ka isikuandmeid. Igasugust isikuandmete kogumist, säilitamist, kasutamist ja avalikustamist käsitatakse eraelu puutumatuse (PS § 26) riivena. PS § 11 kohaselt tohib õigusi ja vabadusi piirata ainult kooskõlas põhiseadusega. See tähendab, et niisugune piirang peab olema kooskõlas ka PS § 3 esimese lausega, mille kohaselt teostatakse riigivõimu üksnes põhiseaduse ja sellega kooskõlas olevate seaduste alusel. Sättes väljendatud üldise seadusereservatsiooni põhimõtte järgi peab põhiõigusi puudutavates küsimustes kõik olulised otsused langetama seadusandja. Riigikogu võib täidesaatvat võimu volitada reguleerima üksnes vähem intensiivseid põhiõiguste piiranguid ning sealjuures peab seaduses sisalduv volitusnorm olema täpne, selge ja vastavuses piirangu intensiivsusega. Seda põhimõtet tuleb järgida ka isikuandmete töötlemisel. See tähendab, et isikuandmete töötlemine peab olema reguleeritud seadusega, määrusega võib seaduse norme täpsustada, kuid seda üksnes selge ja täpse ulatusega volitusnormi alusel. Mida intensiivsem on põhiõiguste piirang, seda üksikasjalikumad peavad olema täitevvõimu tegutsemise aluseks olev volitusnorm ja menetlusnormid. Seega ei sobi isikuandmete töötlemise seaduslikuks aluseks üldine volitusnorm, mis jätab kõik peamised küsimused täitevvõimu reguleerida. Eelkõige peab seaduse tasandil määratlema isikuandmete töötlemise olukorrad ja eesmärgid, töödeldavate isikuandmete koosseisu vähemalt isikuandmete kategooriate täpsusega (viimast võib seaduse volitusnormi alusel määrusega täpsustada) ning töödeldavate isikuandmete säilitamise tähtajad. Igasugune isikuandmete töötlemine peab vastama andmetöötluse põhimõtetele vastavalt IKÜM artiklis 5 sätestatule.</p> <p>Eelnevast tulenevalt palume täpsustada MKS-is sisalduvat registri regulatsiooni selliselt, et see vastaks seadusereservatsiooni põhimõttele ning põhimääruse kehtestamise volitusnormi selliselt, et sealt nähtuks volituse selged raamid. Seaduse tasandil peab olema kindlaks määratud andmekogu pidamise eesmärk, andmekogusse kantavate isikuandmete koosseis, andmekogu vastutav töötleja (vajadusel kaasvastutavad töötlejad), andmete säilitamise maksimaalne tähtaeg (seda saab põhimääruses täpsustada, aga mitte pikendada) ning andmekogu põhimääruse volitusnormi raamid. Maksukohustuslaste registri puhul on seaduses ette nähtud andmekogu pidamise eesmärk ja vastutav töötleja, seega tuleks seaduses ette näha veel isikuandmete koosseis isikuandmete kategooria täpsusega ja andmete säilitamise maksimaalne tähtaeg. Palume seaduse regulatsiooni vastavalt täiendada.</p> <p>Seoses andmekogu põhimääruse volitusnormiga palume täpsustada seaduses selle raame, muutes ja sõnastades MKS § 17 lõige 1 järgmiselt:</p> <p>(1) Maksukohustuslaste registri (edaspidi register) põhimääruse kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega, milles sätestatakse registri pidamise kord, sealhulgas:</p> <p>1) andmeandjad ja nendelt saadavad andmed;</p> <p>2) täpsem andmekoosseis;</p> <p>3) vastutava töötleja ja volitatud töötleja ülesanded;</p> <p>4) andmetele juurdepääsu ja andmete väljastamise kord;</p> <p>5) andmete säilitamise täpsemad tähtajad;</p> <p>6) muud korralduslikud küsimused.“;“</p>	VÕTAME TEADMISEKS Täname, kuid kuna märkuse elluviimine eeldab seadusemuudatust, siis ei ole Rahandusministeeriumil võimalik seda käesoleva eelnõu menetlemise raames lahendada. Võtame märkuse teadmiseks ja analüüsi, kuidas seda lahendada.

		<p>„3. MKS § 17 lg 3¹ kohaselt on registri volitatud töötlejateks ka kohus ja prokuratuur. Esmalt juhime tähelepanu, et IKÜM art 4 p 8 kohaselt on volitatud töötleja füüsiline või juriidiline isik, avaliku sektori asutus, amet või muu organ, kes töötleb isikuandmeid vastutava töötleja nimel. Sellest tulenevalt palume selgitada, kas kohus ja prokuratuur töötlevad andmekogus andmeid Maksu- ja Tolliameti nimel või neile seadusega pandud ülesannete täitmiseks. Juhul kui tegemist on teise variandiga, siis on nad registri vaates kaasvastutavad, mitte volitatud töötlejad.“</p>	<p>VÕTAME TEADMISEKS NING VASTAME ERALDISEISVALT</p> <p>Täname, kuid märgime, et märkus ei ole otseselt seotud käesoleva eelnõuga, vaid on laiem kommentaar MKR põhimäärusele kui õigusaktile.</p> <p>Märgime ühtlasi, et Justiits- ja Digiministeerium on identse märkuse teinud ka praegu menetlemisel oleva maksukorralduse seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõule (kättesaadav: https://eelvoud.valitsus.ee/main/mount/docList/612d9a70-d795-4620-a76f-d76db69a5f4c).</p> <p>Rahandusministeerium vastab kõnealusele märkusele eelnimetatud seaduseelnõu kohta käivas kooskõlastustabelis.</p>
		<p>„4. Maksukohustuslaste registri põhimääruse preambulis on volitusnormiks üksnes MKS § 17 lg 1. Juhime tähelepanu, et registri alamregistrite volitusnormid on seaduses sõnastatud läbi viite maksukohustuslaste registri põhimääruse volitusnormile ning selle tulemusena ei ole võimalik maksukohustuslaste registri põhimääruse ega ka maksukorralduse seaduse põhjal tuvastada, millistes seadustes on reguleeritud maksukohustuslaste registri alamregistrid. Palume sõnastada alamregistrite volitusnormid kujul: „.... andmekogu on maksukorralduse seaduse § 17 lõike 1 alusel asutatud maksukohustuslaste registri alamregister, mille pidamise korra kehtestab määrusega.“. Sellisest sõnastusest tulenevalt saab alamregistrid reguleerida küll maksukohustuslaste registri põhimääruses, kuid viimase preambulit tuleb täiendada viitega eriseaduses asuvale volitusnormile. Preambuli täiendamine tagab, et põhimääruse põhjal on võimalik tuvastada alamregistrite seaduse tasandi regulatsiooni.“</p>	<p>VÕTAME TEADMISEKS</p> <p>Täname, kuid kuna märkuse elluviimine eeldab seadusemuudatust, siis ei ole Rahandusministeeriumil võimalik seda käesoleva eelnõu menetlemise raames lahendada. Võtame märkuse teadmiseks ja analüüsimise, kuidas seda lahendada.</p>
		<p>„5. Maksukohustuslaste registri põhimääruse 61 lg 3 näeb ette, et register on piiratud juurdepääsuga ametialaseks kasutamiseks, välja arvatud õigusaktiga sätestatud erandjuhud. Ametialase kasutamise eesmärgil on registrile juurdepääsu õigus vaid selgelt kindlaks määratud teenistus- või tööülesande täitmiseks. Juhime tähelepanu, et avaliku teabe seaduse (AvTS) § 3 kohaselt on avalik teave (edaspidi teave) mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud seaduses või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites. Nimetatud teabele juurdepääsu võib piirata seaduses sätestatud korras. Seega lähtub AvTS eeldusest, et kõik teave, mida riik töötleb oma ülesannete täitmisel, on avalik, välja arvatud juhul, kui teabe suhtes on kehtestatud juurdepääsupiirang.</p> <p>AvTS-is on sätestatud juurdepääsupiirangud §-s 35. Juurdepääsupiirangud ei kohaldu automaatselt, vaid teabevaldajal on igakordne kohustus kaaluda, kas piirangut teabe suhtes kohaldada või mitte (va mõned üksikud n-ö absoluutsed juurdepääsupiirangud).</p> <p>Justiits- ja Digiministeeriumi seisukoht on, et AvTS-is sätestatud juurdepääsupiirangud peaksid katma üldjuhul kõik võimalikud juhud, millal võib olla õigustatud andmetele juurdepääsu piirata. Kuigi AvTS § 35 lg 1 p 19 võimaldab eriseadustes juurdepääsupiiranguid kehtestada, siis seda saab teha üksnes põhjendatud juhtudel (mh tuleb hinnata, kas AvTS § 35 alused ei ole piisavad). Samas ka eriseadustes juurdepääsupiirangute ettenägemisel peab teabevaldajale jääma kaalutusõigus, st et andmed ei ole automaatselt juurdepääsupiiranguga, vaid teabevaldaja langetab iga kord eraldi otsustuse, kas andmed on avalikud või juurdepääsupiiranguga. Juhime ka tähelepanu, et isegi kui teave on tunnistatud asutusesiseseks (AK) teabeks, siis olukorras, kus selle suhtes esitatakse teabenõue, peab teabevaldaja iga kord hindama, millises osas seda teavet saab siiski avalikustada ja millises osas kehtib mõni juurdepääsupiirang ning enne teabe avalikustamist piiratud osa kinni katma (AvTS § 38 lg 2).</p> <p>AvTS § 43⁸ lõike 1 kohaselt peavad andmekogus töödeldavad andmed olema avalikult kättesaadavad, kui neile ei ole seadusega või selle alusel kehtestatud juurdepääsupiirangut. Andmekogude juhendi kohaselt: „AvTS võimaldab teabele, sh andmekogudele,</p>	<p>VÕTAME TEADMISEKS</p> <p>Täname, kuid märgime, et märkus ei ole otseselt seotud käesoleva eelnõuga, vaid on laiem kommentaar MKR põhimäärusele kui õigusaktile.</p> <p>Seletuskiri puudutab ennekõike eelnõuga läbiviidavaid muudatusi, ehk kuivõrd eelnõu ei muuda MKR PM §-i 61, siis ei ole antud seletuskiri kohane koht, kus käsitleda selle sätte sisu ja seotust seaduste ning rahvusvaheliste lepingutega (nt osundatud Tromsø konventsioon).</p> <p>Mis puudutab siiski küsimust, et millistest seaduses sätestatud juurdepääsupiirangutest lähtudes on kehtestatud MKR põhimääruse §-s 61 ja 62 olevad piirangud, siis alused tulevad järgmistest seadusesätetest:</p> <ul style="list-style-type: none">- MKS § 25⁹ lg 4 (alamregistri LAAK kohta), § 26 tervikuna;- MTVS § 4 lõiked 2 ja 3;- TS § 13 lõiked 2 ja 3;- VKS § 5¹ lg 6;- HasMS § 39 lg 6.

	<p>juurdepääsupiirangu seada kas AvTS § 35 alustel või eriseaduse alusel. Seega peabki eriseaduses vajadusel sätestama erinormina AvTS-ist andmete juurdepääsupiirangu. Juurdepääsupiirangu norm peab olema konkreetne ja selge ning sellest peab selguma, miks juurdepääsupiirang kehtestatakse.“. Eriseaduses andmekogu andmetele absoluutse juurdepääsupiirangu kehtestamisel tuleb lähtuda sellest, et selline juurdepääsupiirang on lubatud kehtestada üksnes olukorras, kui on teada, et kõik andmekogus olevad andmed on juurdepääsupiiranguga. See tähendab, et seadusandja peab eriseaduses absoluutse juurdepääsupiirangu kehtestamisel tegema andmekogus sisalduva kogu teabe suhtes kaalutlusotsuse, hinnates ühelt poolt avalikku huvi nende andmete avalikustamise suhtes ning teiselt poolt selle teabe asutusesiseseks kasutamiseks tunnistamisega kaitstavat huvi. Näiteks on üheks selliseks absoluutseteks juurdepääsupiiranguks AvTS-is ette nähtud § 35 lg 1 punkt 5, mis näeb kohustuslikuna ette, et kaitseväe valdusse sõjalise valmisoleku tõstmisel ja mobilisatsiooni korral üleantava riigivara kohta käiva teabe peab teabevaldaja tunnistama asutusesiseseks kasutamiseks ilma, et tal oleks sealjuures antud võimalus kaaluda sellise piirangu põhjendatust. Samas on valdavalt AvTS § 35 lõikes 1 loetletud juurdepääsupiirangute puhul seadusandja pannud teabevaldajale siiski kohustuse juurdepääsupiirangu vajalikkust hinnata. Näiteks AvTS § 35 lg 1 p 7, mille kohaselt tuleb AK teabeks tunnistada teave, mille avalikuks tulek ohustaks (st teabevaldaja peab igal juhul hindama, kas ohustab või ei ohusta) muinsuskaitse all olevat objekti või muuseumikogusse kuuluvat museaali.</p> <p>2020. aasta 1. detsembril jõustus Tromsø konventsioon, mille Eesti ratifitseeris 2016. aastal. 2024. aastal antud hinnangus Eesti seadusandluse kooskõlale nimetatud konventsiooniga on välja toodud, et absoluutsed seadusega ette nähtud erandid teabe avalikkusest peavad olema minimaalsed. Lisaks on Eesti eelnevalt nimetatud hindamise raames antud selgitustes viidanud, et isegi kui sellised absoluutsed erandid teabe avalikustamisest on kehtestatud, siis on seadusandja selle kehtestamise raames hinnanud juba, kas erandiga kaitstud huvi kaalub igal juhul üle avaliku huvi nimetatud teabe vastu.</p> <p>Seoses Tromsø konventsiooniga on oluline ka märkida, et eriseaduses sätestatav täiendav juurdepääsupiirang peab jääma konventsiooni artikliga 3 antud raamidesse. Konventsiooni artikkel 3 annab ammendava loetelu põhjustest, millest tulenevalt võib piirata ametlikele dokumentidele juurdepääsu ning liikmesriigil ei ole õigust seda loetelu laiendada.</p> <p>Eelnevast tulenevalt on Justiits- ja Digiministeerium seisukohal, et eriseaduses saab täiendava juurdepääsupiirangu ette näha üksnes juhul, kui AvTS sellekohast alust ette ei näe. Eriseaduses sätestatud juurdepääsupiirangu normist peab nähtuma selgelt piirangu kehtestamise eesmärk, st millist huvi avaliku huvi vastu kaalutakse. Seletuskirjas tuleb välja tuua, millise Tromsø konventsiooni artiklis 3 sätestatud aluse alla sätestatav juurdepääsupiirang mahub ja millise mõttekäigu tulemusel sellise järelduseni jõutud on.</p> <p>Maksukohustuslase registri puhul ei ole seaduses otsesõnu juurdepääsupiirangut ette nähtud. Palume välja tuua, millistest seaduses sätestatud juurdepääsupiirangutest lähtudes on kehtestatud põhimääruse §-s 61 ja 62 toodud piirangud teabe avalikkusele.“</p>	
	<p>„6. Eelnõu § 1 punktidega 4, 9 ja 33 kavandatakse andmekoosseisu muudatusi. Juhime tähelepanu, et andmekoosseisu muudatuste tegemisel tuleb teha muudatused andmekogu kohta ka RIA poolt hallatavas andmete teabevärvavas (varem RIHA).“</p>	<p>VÕTAME TEADMISEKS Vastaval teemal on Maksu- ja Tolliametile meeldetuletus tehtud.</p>